

III ВСЕУКРАЇНСЬКА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ
З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ

«ІННОВАТИКА В ОСВІТІ, ДИЗАЙНІ ТА МИСТЕЦТВІ»

ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ К. Д. УШІНСЬКОГО

Державний заклад «Південноукраїнський
національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського»

ХУДОЖНЬО-
ГРАФІЧНИЙ
ФАКУЛЬТЕТ

КАФЕДРА ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ ТА ДИЗАЙНУ

23-24 КВІТНЯ 2026 Р.
м. Одеса, Україна

Міністерство освіти і науки України

**Державний заклад «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
художньо-графічний факультет
кафедра професійної освіти та дизайну**

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

**III ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ**

**«ІННОВАТИКА В ОСВІТІ, ДИЗАЙНІ
ТА МИСТЕЦТВІ»**

23-24 квітня 2026 р.

Одеса, 2026

УДК: 378:[37+7]:001.895

I-66

DOI: 10.5281/zenodo.21358452

Рекомендовано до друку Вченою радою Державного закладу
«Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського» (протокол № 15 від 25.06.2026 р.)

Рецензенти:

Бредньова Віра Петрівна, кандидат технічних наук, професор кафедри
нарисної геометрії та інженерної графіки Одеської державної академії
будівництва та архітектури;

Бартенєва Ірина Олександрівна, кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри педагогіки Державного закладу «Південноукраїнський
національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

I-66 Інноватика в освіті, дизайні та мистецтві : матеріали III Всеукраїнської
науково-практичної конференції з міжнародною участю, м. Одеса,
23-24 квітня 2026 року. Одеса: Університет Ушинського, 2026. 301 с.

До збірника увійшли матеріали III Всеукраїнської науково-практичної
конференції «Інноватика в освіті, дизайні та мистецтві», яка відбулася у
Державному закладі «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського» 23–24 квітня 2026 року. Матеріали
конференції відображають науково-дослідницькі та методично орієнтовані
підходи, а також сучасні тенденції використання інновацій і висвітлюють
актуальні проблеми освіти, дизайну та мистецтва в контексті сьогодення.

Збірник призначений для науковців (докторантів, аспірантів),
здобувачів вищої освіти вітчизняних і зарубіжних закладів, педагогічних
працівників різних типів освітніх установ, а також художників, дизайнерів і
представників творчих індустрій.

Відповідальність за дотримання принципів академічної доброчесності в
текстах доповідей несуть їх автори.

© Державний заклад «Південноукраїнський
національний педагогічний університет
імені К.Д. Ушинського», 2026

© Колектив авторів, 2026

«ІННОВАТИКА В ОСВІТІ, ДИЗАЙНІ ТА МИСТЕЦТВІ»

23-24 квітня 2026 р.

ОРГКОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ

Голова:

Штайнер Тетяна Віталіївна – викладачка кафедри професійної освіти та дизайну Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Заступник голови:

Лісогор Алла Вікторівна – викладачка кафедри професійної освіти та дизайну Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

Відповідальний секретар конференції:

Шедіна Світлана Віталіївна – викладачка-стажистка кафедри професійної освіти та дизайну Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Члени оргкомітету:

Твердохлібова Яніна Миколаївна – виконувачка обов'язків деканки художньо-графічного факультету Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Усов Валентин Валентинович – завідувач кафедри професійної освіти та дизайну Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», доктор фізико-математичних наук, професор;

Колесова Олена Анатоліївна – кандидатка філософських наук, старша викладачка кафедри професійної освіти та дизайну Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Кібіч Денис Олександрович – доктор філософії, викладач кафедри професійної освіти та дизайну Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Страутман Лінда Леонідівна – асистентка кафедри професійної освіти та дизайну Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

СЕКЦІЯ 3.

ІННОВАЦІЇ В СУЧАСНОМУ МИСТЕЦТВІ ТА ДИЗАЙНІ

Берегова Б. В., Спаськова О. П.

ТРАНСФОРМАЦІЯ ХУДОЖНЬОГО ОБРАЗУ «ЛЮДИНА І МОРЕ» В
КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ ЖАНРУ МАРИНИ 195

Brednyova V.

INNOVATIVE APPROACHES TO PROFESSIONAL GRAPHIC
TRAINING OF FUTURE DESIGNERS 201

Ватраль Б. І., Удріс І. М.

ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ В СУЧАСНІЙ СКУЛЬПТУРІ:
ТРАНСФОРМАЦІЯ ФОРМИ, МАТЕРІАЛУ ТА ХУДОЖНЬОГО
МИСЛЕННЯ 204

Ващенко Є. О., Пильнік Р. О.

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДРУКОВАНОЇ ГРАФІКИ: ІСТОРІЯ,
КЛАСИФІКАЦІЯ ТА ВИРАЖАЛЬНІ ЗАСОБИ 209

Коломоєць Н. В., Брижата І. Г.

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ГРАФІКИ ТА РИСУНКУ В
КОНТЕКСТІ МИСТЕЦЬКИХ ІННОВАЦІЙ 213

Kuznetsova K., Shtainer T.

INNOVATIVE APPROACHES IN PHOTO DESIGN: THE INTEGRATION
OF DIGITAL TECHNOLOGIES AND ARTISTIC EXPRESSION 217

Кутас А. І., Пономаренко М. В.

СТИЛІЗАЦІЯ ЯК ОСНОВНИЙ ЗАСІБ ВИРАЗНОСТІ В МИСТЕЦТВІ
СУЧАСНОГО ГОБЕЛЕНУ 220

Макаренко С. М., Брижата І. Г.

ІННОВАЦІЙНІ СТРАТЕГІЇ ХУДОЖНЬОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ У
СУЧАСНОМУ ГРАФІЧНОМУ ПОРТРЕТІ: ВІД АКАДЕМІЧНОГО
КАНОНУ ДО АВТОРСЬКОЇ СТИЛІСТИКИ 226

Малік О. В.

СОЦІОКУЛЬТУРНІ ПАРАДОКСИ ПОЛЬСЬКОЇ ШКОЛИ ПЛАКАТА
ТА ЇХ РЕФЛЕКСІЯ В СУЧАСНОМУ ПЛАКАТІ УКРАЇНИ 231

Miroshnuchenko O.

THE ROLE OF COLOUR IN INTERCULTURAL DESIGN EDUCATION:
FORMATION OF CREATIVE IDENTITY THROUGH EDUCATIONAL
DESIGN PROJECTS 237

Ніколайчук І. Р., Удріс І. М.

ВЕЧІРНІЙ ЧАС У ПЕЙЗАЖНИХ ТВОРАХ ВІТЧИЗНЯНИХ
ЖИВОПИСЦІВ ОСТАННЬОЇ ЧВЕРТІ ХІХ – ПОЧАТКУ ХХ СТОЛІТЬ 240

**ВЕЧІРНІЙ ЧАС У ПЕЙЗАЖНИХ ТВОРАХ ВІТЧИЗНЯНИХ
ЖИВОПИСЦІВ ОСТАННЬОЇ ЧВЕРТІ XIX –
ПОЧАТКУ XX СТОЛІТЬ**

Ніколайчук Іоанн Романович

здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

факультету мистецтв

*Державного закладу «Криворізький державний педагогічний
університет», м. Кривий Ріг, Україна*

Удріс Ірина Миколаївна

науковий керівник: професор кафедри образотворчого мистецтва

*Державного закладу «Криворізький державний педагогічний
університет», м. Кривий Ріг, Україна*

Ключові слова: *вечір, колорит, сутінки, люмінізм.*

Остання чверть XIX – початок XX століття в історії українського образотворчого мистецтва є періодом вагомих трансформацій, коли традиційний реалізм почав активно взаємодіяти з новими європейськими течіями – імпресіонізмом, символізмом та модерном [2, с. 48]. У центрі уваги митців опиняється пейзаж, який перестав бути просто «краєвидом» і перетворився на вагомий інструмент передачі складних емоційних станів та оптичних експериментів. Особливе місце в цьому контексті посідає вечірній час. Сутінки, захід сонця та місячна ніч стали для українських живописців ідеальним полем для дослідження світлоповітряного середовища, де межі предметів розмиваються, а колір набуває особливої інтенсивності та символічного змісту [5, с. 312].

Центральною постаттю у сфері дослідження й практичного втілення світлових ефектів вечірнього часу у вітчизняному малярстві тих літ виступає Архип Куїнджі (1842 – 1910). Його творчість радикально змінила уявлення про можливості даного жанру живопису, реалізуючи поняття «люмінізму». Для Куїнджі вечір не був просто порою доби; це був момент істини, коли природа виявляє свою

космічну сутність. У таких шедеврах, як «Місячна ніч на Дніпрі» (1880), художник вдається до сміливих технологічних та колористичних рішень. Використовуючи складну систему лесувань та контрастне зіставлення додаткових кольорів, він досягав ілюзії справжнього світіння фарб. Вечірнє небо у Куїнджі – це глибоке безмежжя, де фосфоресцентне сяйво місяця або багряні відблиски сонця створюють майже містичну атмосферу. Його підхід ґрунтувався на декоративному узагальненні: він відкидав дрібні деталі заради передачі великих тональних мас, що робило його вечірні пейзажі монументальними та позачасовими [5, с. 315].

Не менш поважним творцем у даному жанрі, хоча й більш традиційним у своїх технічних підходах, був Костянтин Крижицький (1858 – 1911). Його творчість репрезентує академічну гілку українського пейзажу, де вечірній час трактується з особливою ліричною проникливістю. Крижицький був майстром передачі «тихого» вечора [3, с. 82]. У його творах, зокрема у полотні «Перед грозою» (1880) або численних етюдах західного неба, основна увага приділяється тональній градації. Картина Костянтина Крижицького «Вечір в Україні» (1901) є одним із найбільш зворушливих зразків ліричного пейзажу, де митець майстерно фіксує невловиму межу між днем і ніччю. Основний акцент твору зосереджений саме на специфічному вечірньому стані природи – моменті повного штилю та переходу світла у глибокі сутінки. Тепле світло ще затримується на білих стінах хат-мазанок та солом'яних стріхах, створюючи ефект внутрішнього світіння архітектурних форм на фоні темної зелені дерев. Крижицький віртуозно передає густину вечірнього повітря, яке здається вологим і малорухомим, обволікаючи силуети тополь м'яким контуром. Уся композиція пронизана ностальгічним спокоєм і благоговінням перед гармонією сільського буття, де людина і природа існують у єдиному ритмі завмирання. Цей «вечірній стан» у Крижицького – не просто опис часу доби, а глибокий психологічний образ українського степу, що засинає, де кожен мазок пензля працює

на створення атмосфери меланхолійного затишку та монументального спокою перед приходом ночі.

Якщо Куїнджі працював на різних контрастах, то Крижицький зосереджувався на нюансах – на тому, як останнє проміння сонця позолочує край хмар або як сутінки поступово «з’їдають» об’єми дерев на горизонті [3, с. 85]. Його вечір – це споглядання, тиша та глибока повага до натури. Пейзажі Крижицького часто мають панорамний характер, що підкреслює безкрайність українського простору, який у вечірні години набуває особливої елегійності [3, с. 90].

Паралельно з означеними здобутками розвивалася творчість Сергія Васильківського (1854 – 1917), який поєднував епічний розмах із тонким знанням українського етнографічного контексту. Для Васильківського вечір у степу був символом рідної землі [1, с. 42]. У його роботі «Вечір в Україні» (1890) світло призахідного сонця відіграє роль об’єднуючого фактору, який наповнює композицію золотаво-рожевим маревом. Васильківський майстерно передавав вологість повітря та рух хмар, які у вечірній час стають особливо об’ємними [1, с. 45]. Його вечір завжди теплий і живий, він позбавлений похмурості, навпаки – це час гармонії людини та природи, що особливо помітно у сценах повернення череди чи відпочинку козаків.

Тема вечора у малярському доробку Миколи Пимоненка (1862 – 1912) набуває виразного жанрового забарвлення. Пимоненко, будучи майстром побутових сцен, часто обирав сутінки як хронотоп для своїх оповідей [6, с. 46]. У творах «Побачення» (1908) або «Гуси йдуть» (1911) вечірнє світло виконує роль емоційного камертона. Художник часто використовував ефект контражуру, коли джерело світла знаходиться за об’єктом, що створює навколо фігур м’який ореол і додає сцені романтичного, майже казкового відтінку [6, с. 49]. Вечір у Пимоненка – це час інтимності, завершення денних турбот та переходу до особистого життя селян. Його палітра в таких роботах

стає м'якшою, а мазок – вільнішим, що свідчить про вплив імпресіоністичної естетики.

Особливе місце в інтимізації сприйняття й відтворення вечірнього пейзажу належить Петру Левченку. Його малярська спадщина – це вершина українського камерного пейзажу зламу століть [4, с. 110]. Левченко не шукав ефектних краєвидів; він міг побачити й виявити красу у звичайній сільській хаті чи околиці села, оповитій вечірньою імлою. Його роботи, такі як «Вітрячок. Вечоріє» (1890–1910 рр.), побудовані на тонкій грі сірих, синіх та брунатних відтінків. Левченко одним з перших серед українських майстрів зміг так переконливо передати «настрій» вечора – той момент, коли світло згасає, і природа занурюється у сон [4, с. 114]. Його техніка часто межує з ескізністю, що дозволяє зберегти свіжість першого враження від вечірнього стану природи [2, с. 102].

Порівнюючи підходи зазначених майстрів, можна побачити чітку еволюцію художнього бачення. Якщо Куїнджі та Крижицький, попри різницю в методах, тяжіли до створення завершеного, ідеалізованого образу вечора, то Пимоненко та особливо Левченко наближали цей образ до безпосереднього, майже фрагментарного сприйняття дійсності. Куїнджі акцентував увагу на декоративності та оптичній силі світла, тоді як Крижицький залишався вірним академічній точності та тональній гармонії.

Підбиваючи підсумки, слід зазначити, що мотиви вечірнього часу у пейзажному живописі України останньої чверті XIX – початку XX століть становлять вагомий внесок у вітчизняне малярство доби. Розглянуті твори - від декоративного люмінізму Архипа Куїнджі до психологічного реалізму Костянтина Крижицького та ліричного імпресіонізму Петра Левченка – засвідчують, що кожен із цих майстрів своєю творчістю сприяв загальному розвитку національної школи пейзажу. Відтворення вечірнього часу дозволило художникам вийти за межі простого копіювання натури, зосередившись на передачі невловимих змін світла, атмосфери та людських почуттів. Ці пошуки певною мірою підготували ґрунт для майбутнього

становлення українського модернізму та авангарду, де світло і колір остаточно стали головними дійовими особами мистецького твору.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Безхутрий М. М. Сергій Васильківський: монографія. Київ: Мистецтво, 1987.
2. Жаборюк А. А. Український живопис останньої третини XIX – початку XX століття. Одеса: Маяк, 1990.
3. Жбанкова О. Б. Український живопис XIX – початку XX ст. з колекції Національного художнього музею України. Київ: Артанія Нова, 2005.
4. Лагутенко О. А. Українська графіка першої третини XX століття. Київ: Грані-Т, 2006.
5. Скрипник Г. А. Історія українського мистецтва: у 5 т. /, ІМФЕ ім. М. Т. Рильського; Київ: НАН України, 2006. Т. 4: Мистецтво XIX століття.
6. Чорна К. Творчість Миколи Пимоненка в контексті розвитку європейського живопису кінця XIX – початку XX століття. Актуальні проблеми мистецької практики і мистецтвознавчої науки. 2018.